

Nekad jednako danas

Benzon, Francesco; Bertol, Anja; Divić Puškarski, Dalia; Domiter, Ozren; Filipović, Paula; Gostinski, Nina; Hasanbegović, Nedim; Hasanbegović, Omer; Jurić, Nika; Kremljak, Ivan; ...

Authored book / Autorska knjiga

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Publication year / Godina izdavanja: **2015**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:300:393699>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-22**

Repository / Repozitorij:

[AMZdepo - Repository of the Archaeological Museum in Zagreb](#)

NEKAD JEDNAKO JEDNAKO DANAS

IZLOŽBA JE REZULTAT **KREATIVNOSTI I MARLJIVOSTI DJECE**
POLAZNIKA RADIONICE „KAKO POSTAVITI MUZEJSKU IZLOŽBU“

ARHEOLOŠKI **MUZEJ** U ZAGREBU

Impresum

KATALOG IZLOŽBE

Nakladnik

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU

Za nakladnika

Jacqueline Balen

Autori kataloga

Francesco Benzon, Anja Bertol, Dalia Divić Puškarski, Ozren Domiter, Paula Filipović, Nina Gostinski, Nedim Hasanbegović, Omer Hasanbegović, Nika Jurić, Ivan Kremljak, Laura Orsag, Victoria Orsag, Dora Novosel, Neva Škugor, Una Škugor, Marko Troha, Petra Troha

Stručni suradnici

Jacqueline Balen, Tomislav Bilić, Slađana Latinović, Ivan Radman- Livaja, Igor Uranić

Fotografije

Francesco Benzon, Dalia Divić Puškarski, Paula Filipović, Nedim Hasanbegović, Omer Hasanbegović, Nika Jurić, Igor Krajcar, Ivan Kremljak, Laura Orsag, Victoria Orsag, Dora Novosel, Neva Škugor, Una Škugor, Marko Troha, Petra Troha

Grafičko oblikovanje

Srećko Škrinjarić

IZLOŽBA

Organizator

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU

Trajanje izložbe

10. 01. – 08. 02. 2015.

Autori izložbe

Francesco Benzon, Dalia Divić Puškarski, Paula Filipović, Nedim Hasanbegović, Omer Hasanbegović, Nika Jurić, Ivan Kremljak, Laura Orsag, Victoria Orsag, Dora Novosel, Neva Škugor, Una Škugor, Marko Troha, Petra Troha

Koordinatori projekta

Anja Bertol, Ozren Domiter, Nina Gostinski

Stručni suradnici

Jacqueline Balen, Tomislav Bilić, Igor Krajcar, Slađana Latinović, Ivan Radman- Livaja, Srećko Škrinjarić, Ivan Troha, Igor Uranić

Grafičko oblikovanje i priprema izložbe

Francesco Benzon, Dalia Divić Puškarski, Paula Filipović, Nedim Hasanbegović, Omer Hasanbegović, Nika Jurić, Ivan Kremljak, Laura Orsag, Victoria Orsag, Dora Novosel, Srećko Škrinjarić, Neva Škugor, Una Škugor, Marko Troha, Petra Troha

Tehnička izvedba

Francesco Benzon, Dalia Divić Puškarski, Paula Filipović, Nedim Hasanbegović, Omer Hasanbegović, Nika Jurić, Ivan Kremljak, Laura Orsag, Victoria Orsag, Dora Novosel, Neva Škugor, Una Škugor, Ivan Troha, Marko Troha, Petra Troha

Fotografije

Francesco Benzon, Dalia Divić Puškarski, Paula Filipović, Nedim Hasanbegović, Omer Hasanbegović, Nika Jurić, Igor Krajcar, Ivan Kremljak, Laura Orsag, Victoria Orsag, Dora Novosel, Neva Škugor, Una Škugor, Marko Troha, Petra Troha

Posuditelji izložbene građe

Jacqueline Balen, Anja Bertol, Francesco Benzon, Ozren Domiter, Nina Gostinski, Dalia Divić Puškarski, Paula Filipović, Nedim Hasanbegović, Omer Hasanbegović, Nika Jurić, Ivan Kremljak, Dora Novosel, Neva Škugor, Una Škugor, Marko Troha

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU

NEKAD JEDNAKO JEDNAKO DANAS

IZLOŽBA JE REZULTAT **KREATIVNOSTI I MARLJIVOSTI DJECE**
POLAZNIKA RADIONICE „KAKO POSTAVITI MUZEJSKU IZLOŽBU“

Zagreb, 2015.

Sadržaj

Uvodna riječ	7
O izložbi	9
Numizmatika	11
Igračke	19
Svjetiljke	25
Pribor za pisanje	31
Posuđe	35
Nakit	41
Kipići	47

Pedagoški odjel Arheološkog muzeja u Zagrebu organizirao je cjelotjednu (05. - 10. siječnja 2015.) radionicu pedagoškog značaja pod nazivom „Kako postaviti muzejsku izložbu?“.

Ideja, nit vodilja i željeni rezultat ove radionice jest kroz kreativnu djelatnost u neformalnom obrazovnom, a autentičnom muzejskom okolišu, prezentirati čin postavljanja muzejske izložbe i osvijestiti njenu misiju smislenog komuniciranja sadržaja u oblikovanom prostoru. Istraživački rad i znanstveno tumačenje, koji su temelj svake izložbe, za potrebe ove radionice reducirani su i prilagođeni uzrastu polaznika, ali nikako nisu zanemareni ili marginalizirani. Naglasak je na oblikovanju prostora i suodnosu informacija(znanje)-predmet-prostor-korisnik.

Sudjelovanjem u radionici polaznici su upoznati s univerzalnom misijom muzeja, kao javne institucije čija je funkcija prikupiti i komunicirati znanje na dobrobit društva i njegova razvitka. Upoznati su s radom muzeja iza vitrina; znanstvenim i tehničkim djelatnicima te njihovim radnim zadacima, razgledali su i

sami odabrali predmeta za izlaganje iz muzejske čuvaonice, samostalno izradili katalog, fotografirali predmete u foto - laboratoriju, uz tehničku službu Muzeja rasporedili su muzejske vitrine po izložbenom prostoru, surađivali s grafičkim dizajnerom, konzervatorom i ravnateljicom Muzeja.

Objašnjeno im je tko su kustosi i koji su njihovi temeljni zadaci (čuvati, istraživati, komunicirati) te kako nastaje najvažniji, objedinjujući dio njihovog rada - muzejska izložba.

Izbor materijala za izložbu, istraživanje i usvajanje znanja o odabranim predmetima i njihova prezentacija kroz izložbu, osmišljavanje prostornog i informacijskog koncepta, tema i naslov izložbe, grafičko oblikovanje, legende, interpretacijske ploče te katalog koji je pred Vama rezultat su kreativnosti i marljivosti malih kustosa.

Vjerujemo kako će našim najmlađim kolegama nakon ove radionice biti jasnije što je muzej, koja je njegova uloga u društvu i što je, kako nastaje i kako razumijeti muzejsku izložbu.

Izložba *Nekad = danas* tematizira razvoj predmeta i tehnologija koje nalazimo u svakodnevnoj uporabi od najranijih početaka čovječanstva do suvremenog doba. Iako su se razvojem tehnologije oblici predmeta, izgled i vrsta materijala od kojih su načinjeni promijenili, njihova namjena danas identična je onoj kroz povijest.

Izložbom su obuhvaćeni predmeti raznih namjena, od posuđa, nakita, portreta i fotografija religijskog i svjetovnog tipa, kućanskih pomagala, igračaka, pisaćeg pribora, novca, rukopisa, kozmetike, do oruđa i oružja.

Uz originale predmeta iz fundusa Muzeja, korišteni su i predmeti koje su polaznici sami donijeli i opisali za potrebe kataloga, slijedeći pri tome načela za pisanje kataloga izložbe.

Postavljanjem izložbe posebno smo željeli naglasiti prostornu, konceptualnu, intelektualnu te psihološku orijentaciju, elemente izložbe kao što su boja, svjetlo, ritam, oblikovanje prostora, muzeografska pomagala. Posjetiteljima želimo omogućiti lak i zanimljiv model usvajanja sadržaja izložbe, zadržavajući pri tom vjerodostojnost i znanstvenu utemeljenost. Svim predmetima pristupali smo s brigom i pažnjom, kako to i priliči radu s muzealijama.

Koliko god mala bila, ova izložba je rezultat velikog truda i htijenja. Već samo njeno postavljanje i svako novo znanje i iskustvo stečeno u njenoj realizaciji za nas je veliki uspjeh, a Vaš posjet najveća nagrada.

Mali kustosi

NOGOMETNI TURNIR NA MALE BRANKI
2014
JUNIOR

Numizmatika je znanost koja proučava stari novac. Novac se od 7. st. pr. Kr. koristio kao platežno sredstvo. Grci su prvi počeli kovati novac, i to u maloazijskim pokrajinama Lidiji, Joniji i Kariji. Prvi novac kovan je od prirodne legure zlata i srebra (*elektrum*). Kasnije Grci kuju novac u zlatu, srebru i bronci. Iz Male Azije novac se proširio na kontinentalnu Grčku, a od tuda u Južnu Italiju i Siciliju.

Novac na području Hrvatske isprva je kovan na Jadranskoj obali između polovine 4. st. pr. Kr. i prve polovine 2. st. pr. Kr. Na području Panonije novac je kovan tijekom 2. i 1. st. pr. Kr. od

keltskih plemena Tauriska (sjeverozapadni dio Hrvatske) i Skordiska (istočni dio Hrvatske). U razdoblju Rimskog carstva novac se kovao od kraja 1. st. pr. Kr. do kraja 3. st.

Tijekom stoljeća tehnika kovanja novca nije se previše mijenjala. Osnovni alat (čekić i kliješta) u upotrebi su od grčkog doba, kao i kovne pločice te žigovi. Zagrijana kovna pločica postavila bi se na donji učvršćeni žig za kovanje lica te bi se na nju postavio pomični žig za kovanje naličja. Potom bi kovač čekićem udario po pomičnom žigu.

1. Aes grave (triens)

Nepoznato nalazište. Kupljen na aukciji A. Oertel u Frankfurtu 1913. g. razdoblje Rimske Republike, 225. – 217. g. pr.Kr. bronca
Dimenzije: 44 x 43 mm
Težina: 93.74 g
Opis:
Av. Glava Minerve s kacigom lijevo; ispod, oooo.
Rv. Pramac desno; ispod, oooo.
Kovnica: *Roma*
Položaj kalupa: 12

2. Sestercij cara Tita

Sisak. Kupljeno 1912. g. razdoblje Rimskog Carstva, 80. god. bronca
Dimenzije: 34 x 33 mm
Težina: 27.22 g
Opis:
Av. IMP T CAES VESP AVG P M TRP PP COS VIII
Ovjenčana glava lijevo.
Rv. ANNONA AVG
Annona stoji lijevo, u desnoj ruci drži kip *Aequitas* i rog obilja u lijevoj. Lijevo stoji *modius*, a iza pramac.
Kovnica: *Roma*
Položaj klupa: 6

3. Sestercij Faustine Mlađe (za vladavine Antonina Pija

138. – 161. g. pr. Kr.)
nepoznato nalazište
Porijeklo: zbirka Grančak. Dar.
161. god.
bronca
Dimenzije: 30 x 31 mm
Težina: 19.09 g
Opis:
Av. FAVSTINA AVGVSTA
Glava desno.
Rv. AVGVSTI PII FIL (u polju SC)
Spes stoji lijevo, u desnoj ruci drži cvijet, a lijevom pridržava suknju.
Kovnica: *Roma*
Položaj kalupa: 12

4. Keltski novac

nepoznato nalazište
prva pol. 3. st. pr. Kr.
srebro
Dimenzije: 23 x 22 mm
Težina: 13.93 g
Položaj kalupa: 6
Opis:
Av.: glava Zeusa desno
Rv. konjanik desno. Nesuvisli tragovi natpisa.
imitacija novca Filipa II. Makedonskog

5. Atenska tetradrahma

nepoznato nalazište

Porijeklo: kupljen na aukciji de Bethune (Ch, Dupriez)
u Bruxellesu 1909. g.

rano 4. st. pr. Kr.

srebro

Dimenzije: 21 x 19 mm

Težina: 17.14 g

Opis:

Av. Glava Atene desno.

Rv. AΘE, zarezan

Sova stoji desno, glave okrenute *en face*.

Položaj kalupa: 12

6. Hrvatski dinari

Porijeklo: Zagreb. Arheološkom muzeju posudio Ivan
Kremljak.

1991. god.

papir

Dimenzije:

a) 5 dinara- 10,5 x 5,5 cm

b) 10 dinara- 10, 5 x 5,5 cm

c) 25 dinara- 11 x 6 cm

d) 100 dinara- 11 x 6 cm

Opis: Novčanice hrvatskih dinara korištene su za plaćanje u Hrvatskoj. Na svim novčanicama s prednje je strane portret Ruđera Boškovića, a sa stražnje Zagrebačka katedrala.

7. Novčanica od 200 slovenskih tolara

Porijeklo: Ljubljana.

Arheološkom muzeju posudio Ivan Kremljak.
1992. god.

papir

Dimenzije: 14,5 x 7 cm

Opis: Koristio se za plaćanje u Sloveniji. S prednje strane je portret Iacoba Galla, a sa stražnje je notno pismo i zgrada Slovenske filharmonije.

8. Novčanica od 20 000 jugoslavenskih dinara

Porijeklo: Beograd.

Arheološkom muzeju posudio Ivan Kremljak.
1987. god.

papir

Dimenzije: 17 x 8 cm

Opis: Koristio se za plaćanje u SFR Jugoslaviji. S prednje strane je glava rudara s kacigom i lampom, a sa stražnje strane je rudarski stroj.

9. Kovanice slovenskih tolara

Porijeklo: Ljubljana.

Arheološkom muzeju posudio Ivan Kremljak.
a) 1996., b) 1995., c) 1998.

metal

Dimenzije:

a) 1 tolar - 2cm

b) 2 tolara - 2,2 cm

c) 5 tolara - 2,5 cm

Težina: a) 4,53 g; b) 5,29 g; c) 6,4 g

Opis: Tolari su se koristili za plaćanje u Sloveniji.

a; Av: 1, Republika Slovenija, EN TOLAR, 1996.

Rv: tri ribe, *SALMO TRUTTA FARIO*, 1

b; Av: 2, Republika Slovenija, DVA TOLARJA, 1995.

Rv: ptica, *HIRUNDO RUSTICA*, 2

c; Av: 5, republika Slovenija, PET TOLARJEV, 1998.

Rv: planinska divokoza s ogromnim rogovima, *CAPRA IBEX*, 5

Položaj kalupa: 12

10. Kovanica makedonskog dinara

Porijeklo: Makedonija.

Arheološkom muzeju posudio Nedim Hasanbegović.

2008. god.

Materijal: metal

Dimenzije: 2,4 cm

Težina: 6,74 g

Opis: Av: 10, trakasto sunce

Rv: ptica paun u sredini, 2008., REPUBLIKA MAKEDONIJA

Položaj kalupa: 12

11. Kovanica španjolskog peseta

Porijeklo: Španjolska.

Arheološkom muzeju posudio Ivan Kremljak.

1997. god.

metal

Dimenzije: 2 x 2 cm

Težina: 4,28 g

Opis: Probušen u sredini.

Av: 25, amfora, 1497.-1997.

Rv: ESPAÑA, 1997.

Položaj kalupa: 6

12. Dinar Kraljevine Jugoslavije

Porijeklo: Kraljevina Srbija.

Arheološkom muzeju posudio Francesco Benzon.

1938. god.

metal

Dimenzije: 2,5 cm

Težina: 8,98 g

Opis: Av: portret kralja Petra II. u profilu, PETAR II KRALJ JUGOSLAVIJE

Rv: orao s dvije glave i štitom u sredini, 1938, 20 DINARA

Položaj kalupa: 6

13. Dinar SFR Jugoslavije

Porijeklo: SFR Jugoslavija.

Arheološkom muzeju posudio Ivan Kremljak.

1977. god.

metal

Dimenzije: 3 x 3 cm

Težina: 10, 15 g

Opis: Av: 10, DINARA, 1977.

Rv: SFR JUGOSLAVIJA; baklja i zvijezda, 29. XI, 1943.

Položaj kalupa: 12

14. Brončana medalja

Porijeklo: Zaprešić.

Arheološkom muzeju posudio Marko Troha.

2013. god.

bronca

Dimenzije: 5 x 5,5 cm

Opis: Av: pehar brončane boje i zlatni krug u kojem su dva nogometaša

Rv: ZIMSKA LIGA 2013. NOGOMETNI SAVEZ ZAPREŠIĆ, PRSTIĆI

Medalja je privješena na hrvatsku trobojnicu.

15. Zlatna medalja

Porijeklo: Pašman.

Arheološkom muzeju posudio Marko Troha.

2014. god.

zlato

Dimenzije: 5 x 5,5 cm

Opis: Av: na sredini je prikazan nogometaš

Rv: NOGOMETNI TURNIR NA MALE BRANKE 2014. JUNIOR

Medalja je privješena na hrvatsku trobojnicu.

Igračke zasigurno postoje oduvijek. Od najranijih početaka čovječanstva za igru su mogli poslužiti predmeti iz okoliša (kameni obluci, lišće, granje, pijesak...). Najstarije namjenski izrađene igračke potiču iz razdoblja neolitika (prije otprilike 8000 godina), a izrađene su od trajnog materijala- keramike. Osim namjerno izrađenih igračaka od keramike, kože, drveta, kosti, vune, za igru se i dalje koriste predmeti iz okoliša.

Namjerno izrađivane igračke uglavnom su bile male imitacije pravih predmeta iz svakodnevnog života (mali stolovi, stolice, šalice...). Igračke su mogle biti razne lutke, zvečke, žetoni, kockice, kolica....

Osim za razbibrigu, kao i danas, igra i igračke služili su za razvoj motorike, osjećaja za ritam i melodiju, a bile su i poučne.

16. Zdjelice za igru

Tomašanci- Palača
Starčevačka kultura, 6. tis. pr. Kr.
keramika

Dimenzije: a) 4,4 x 1,7cm

b) 2 x 4,8 cm

c) 4,4 x 7,4 cm

Rekonstrukcija keramičkih posuda. Umanjeni predmeti iz svakodnevne upotrebe, koji su služili za dječju igru.

17. Kockice za igru

Sisak
razdoblje Rimskog Carstva, 1. - 4. st.
drvo

dimenzije: od 0,3 x 0,3 cm do 1,7 x 1,7 cm

Rimske kockice s brojevima od 1 do 6. Na nekima se točkice ne vide najbolje.

18. Dva zvrka

Sisak
razdoblje Rimskog Carstva, 1. - 4. st.
drvo

dimenzije: a) 1,6 x 1,6 cm

b) 1,5 x 1,5 cm

Dva rimska zvrka. Iznutra su šuplji jer nedostaje stalak po kojem su se rotirali.

19. Posuda u obliku ptice

nepoznato nalazište
razdoblje Rimske Republike, 2. - 1. st. pr. Kr.
keramika

dimenzije: 6 x 6,2 cm

Ptica narančasto sive boje, ima mala krila i veliko tijelo, podsjeća na pingvina, ima mali repić, iznutra je šuplja.

20. Posudice za igru

Sisak
 razdoblje Rimskog Carstva, 1.-4. st.
 olovo
 dimenzije: a) 0,5 x 4,8 cm
 b) 2,2 x 3,5 cm
 c) 2,1 x 3,8 cm

Rimske metalne posudice za igru. Kopije velikih posuda. Jedna predstavlja mali tanjur.

21. Posudica za igru

razni lokaliteti
 razdoblje Rimske Republike i Carstva (2. st. pr. Kr. - 4. st.)
 keramika
 dimenzije: od 1,6 cm do 6,5 cm
 Devet posudica za igru raznih oblika.
 Sve su služile za igru.

22. Figure vojnika

Njemačka
 početak 20. st.
 drvo
 dimenzije: od 4 do 8,6 cm
 Osm drvenih figura. Pet figura vojnika i dvije figure medicinske sestre, jedna figura žene koja pere. Arheološkom muzeju posudila Paula Filipović.

23. Disk

Zagreb
 1936. god.
 drvo i metal
 dimenzije: 18 cm
 Vjera Neferović bila je prva hrvatska bacačica diska. S ovim diskom nastupila je 1936. god. na Olimpijskim igrama u Berlinu i bila je 17. 1942. god. postavila je hrvatski rekord u bacanju diska. Arheološkom muzeju posudila Neva Škugor.

24. Drvena igračka

Zagreb

21. st.

drvo, metal, špaga

dimenzije: 9,5 x 4,1 cm

Drvena igračka za nešto što se plete. Igračku je samostalno izradio Nedim, koristeći drvo, čavle i špagu. Arheološkom muzeju posudio Nedim Hasanbegović.

25. Lutka

Zagreb

20. st.

plastika, konac, tkanina

dimenzije: 20,5 x 8,5 cm

Ima crnu kožu i crnu kosu, crveno - rozu haljinicu. Bosa je. Ima plave oči. Arheološkom muzeju posudila Dora Novosel.

26. Kokoš

Zagreb

20. st.

plastika

dimenzije: 2 x 3,5 cm

Ispletena kokoš. Crvene boje, ima narančastu krijestu, bijela krila, kljun i rep. Arheološkom muzeju posudila Dora Novosel.

27. Stolac za lutke

Zagreb

1989. godina

drvo

dimenzije: 11 x 7 cm

Stolica sa šestinskim motivima. Arheološkom muzeju posudio Omer Hasanbegović.

28. Zrakoplov

Zagreb

1989. godina

drvo

dimenzije: 16 x 30 x 31 cm

Zrakoplov sa šestinskim motivima. Arheološkom muzeju posudio Omer Hasanbegović.

Od prapočetaka do izuma električne energije čovjek je za rasvjetu koristio vatru. Arheološki nalazi iz kamenog doba dokazuju da je čovjek već tada koristio vatru kako bi se ugrijao, ali i obasjao tamu. Tokom pretpovijesti za rasvjetu je koristio plamen svijeća od katrana, smole, voska....., a kasnije uljne lampice, svijećnjake, baklje...

Rasvjetna tijela je vremenom počeo prilagođavati svojim potrebama i ukrašavati prema vlastitom ukusu. Na taj način razni rasvjetni predmeti vremenom su postali i ukrasni elementi. U pravilu su rađeni od negorivog materijala poput keramike, kamena, stakla, metala. Danas, kao i nekada, rasvjetna tijela imaju uporabnu, ali i dekorativnu funkciju.

29. Egipatski svijećnjak

Egipat
egipatsko razdoblje, Novo Kraljevstvo (1550.- 1069.
god. pr. Kr.)

kamen

dimenzije: 9 x 8 cm

Egipatski svijećnjak, žućkasto - bijele boje. Na rubovima nedostaju neki dijelovi. Okruglog je oblika i u sredini je rupa za svijeću.

30. Rimski lampica (muzejska kopija)

Osijek

rimsko razdoblje, 1.- 2. st.

keramika

dimenzije: 9 x 3 cm

Narančaste boje, ima 3 rupice za zrak i ulje. U sredini je glava nekog čovjeka, kovrčave kose i brade.

31. Svijećnjak

Zagreb

20. st.

metal

dimenzije: 18,5 x 7 cm

Sive boje. Donji dio (postolje) je u obliku lista i ima ukrase. Na njemu je nastavak za svijeću. Arheološkom muzeju posudila Nina Gostinski.

32. Svijećnjak

Zagreb

20. st.

metal

dimenzije: 14 x 5,5 cm

Zlatne boje. Donji dio je širok, a gornji uzak. Nema nikakvog ukrasa. Arheološkom muzeju posudio Marko Troha.

33. Trn za svijeću

Zagreb

20. st.

metal

dimenzije: 15 cm

Zlatne boje. Sastoji se od ručke i poklopca za ugaziti svijeću. Kao ukrase ima male crtice po poklopcu. Arheološkom muzeju posudila Nina Gostinski.

34. Fenjer

Zagreb

20. st.

metal, staklo, tkanina

dimenzije: 25 x 17 cm

Srebrne boje. Sastoji se od puno dijelova. Ima ručku, ima postolje. Nepravilnog je oblika. Arheološkom muzeju posudila Anja Bertol.

35. Trokraki svijećnjak

Zagreb

20. st.

metal

dimenzije: 50 x 29 cm

Srebrne boje. Velik je i ima tri stalka za svijeću. Te stalke za svijeću drži kip neke žene koja nosi svilenu haljinu sa školjkom između prsa. Sastoji se od puno ukrasa. Na postolju je glava žene s dugom kosom i potpis dar knezu Vojnoviću. Arheološkom muzeju posudila obitelj Stipetić.

36. Žarulja

Zagreb

21. st.

staklo, metal

dimenzije: 6 cm

Moderna rasvjetna žarulja. Arheološkom muzeju posudila Anja Bertol.

37. Džepna svjetiljka

Zagreb

21. st.

metal, staklo, tkanina

dimenzije: 12 cm

Metalna džepna svjetiljka. Može biti u različitim bojama, a ova je siva. Ima privjesak za vješanje oko ruke. Ima potpis proizvođača GLOBO.

Pismo se pojavilo početkom 4. tis. pr. Kr. u Mezopotamiji. Prvi koji su ga koristili bili su Sumerani. Oni su pisali klinastim pismom, komadom trske (*stilus*) koji se utiskivao u glinenu pločicu. Takve glinene pločice pronađene su u Mezopotamiji, u gradu Kišu.

Postoje različite vrste pisma (slikovno, slogovno, fonetsko...), a fonetskim pismom pisali su stari Grci i Rimljani. Oni su pisali na razne nači-

ne; bojom na keramičkim posudama, stilusom na voštanim pločicama, dlijetom u kamenu, tintom na papiru ili koži.

Stari Egipćani pisali su hijeratskim, demotskim i hijeroglifskim pismom.

Kao i danas, zapisivati se moglo sve; od imena, događaja, mitova, molitvi, povijesnih zbivanja, putopisa, pjesama, nadgrobnih natpisa...

38. Rimske pisaljke

Sisak

rimsko razdoblje, 1.- 4. st.

željezo

dimenzije: 8,2- 14, 1 cm

Pet željeznih pisaljki. Mogu biti različitih duljina. Na vrhu imaju nastavak za pisanje. Smeđe su boje. Na kraju imaju plosnati završetak.

39. Knjiga

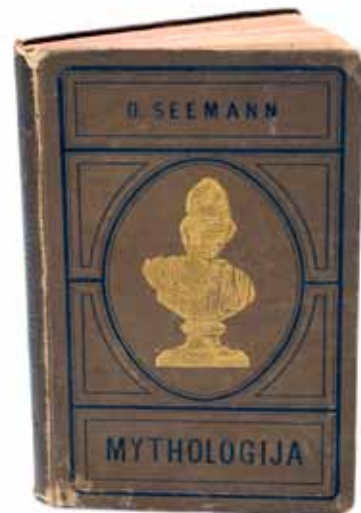
Zagreb

05. 08. 1896. god.

papir

dimenzije: 19,5 x 12,7 cm

Knjiga smeđih korica. Na korici se nalazi bista božice Atene u viteškom odijelu. Na vrhu je ime autora O. SEEMANN, a na dnu naslov knjige MYTHOLOGIJA. Arheološkom muzeju posudila Neva Škugor.

40. Školska knjižica

Zagreb

stara 86. god.

papir

dimenzije: 15,5 x 10,5 cm

Knjižica zelenkaste boje, sa natpisom u sredini. Sadrži važne podatke o pokojnoj gospođi Mariji Mečar. Arheološkom muzeju posudila Paula Filipović.

41. Svjedodžba

Zagreb

stara 86. god.

papir

dimenzije: 36 x 22 cm

Svjedodžba ispisana rukom. Isto kao i knjižica, sadrži važne podatke o pokojnoj gospođi Mariji Mečar.

42. Tintarnica i pero

Zagreb

20. st.

drvo, metal, pero

dimenzije: pero - 30 cm

tintarnica - 4,9 x 4,5 cm

Tintarnica je drvena, smeđe boje. Služi za držanje pera i tinte. Pero može biti različite boje, a ovo je crveno. Arheološkom muzeju posudila Nina Gostinski.

43. Penkala

Zagreb

1912. god.

plastika

dimenzije: 11 cm

Replika prve penkale koju je patentirao Slavoljub Penkala. U kutiji se nalazi i prikaz patentnog spisa Zavoda za patente u Budimpešti koji je patent registrirao. Arheološkom muzeju posudila Neva Škugor.

44. Knjige

Zagreb

1975. god.

papir

dimenzije: a) 31 x 23,2 cm

b) 34,3 x 23,2 cm

Dvije poučne knjige. Velike su. Knjiga "Kako da postanem košarkaš" ima 43 stranice, a knjiga "Veliki umjetnici svijeta" 61 stranicu. Arheološkom muzeju posudio Nedim Hasanbegović.

45. Olovke

Zagreb

21. st.

drvo, olovo, guma, metal

dimenzije: a) 16 cm

b) 16,4 cm

c) 14,9 cm

d) 15,6 cm

Drvene olovke. Mogu biti različite boje. Služe za pisanje. Neke imaju gumicu za brisanje na vrhu.

Prve posude javljaju se u neolitiku prije otprilike 8000 godina, a izrađene su od keramike (zapečena glina). Služile su za čuvanje hrane i pića te su se ukrašavale na razne načine. Temeljem tih ukrasa može se odrediti starost i pripadnost neke posude određenoj kulturnoj grupi ili civilizaciji.

Kasnije se uz keramičko posuđe počinje proizvoditi i metalno i stakleno posuđe. Osim posuda za čuvanje hrane i pića, proizvodi se i pribor za jelo (žlice, vilice, noževi...). Od davnina, kao i danas, razlikujemo grubo posuđe koje se koristilo svakodnevno te ono skuplje, kvalitetnije izrade koje se koristilo u posebnim prigodama.

46. Badenska posuda

Tomašanci - Palača

Badenska kultura (4./3. tis. pr. Kr.)

keramika i gips

dimenzije: 7,1 x 7,5 cm

Nekoliko dijelova keramičke posude i ostalo je gips. Keramika je sivo - bijele boje i izgleda kao kamen, a gips je bijel.

47. Vučedolske posude

Vučedol

Vučedolska kultura (3. tis. pr. Kr.)

keramika

dimenzije: a) 20 x 19,5 cm

b) 13,5 x 9,2 cm

c) 9,7 x 7,2 cm

Dva komada puknutih zdjela i jedna cijela zdjela. Komadi su ukrašeni crticama, a cijela zdjela je ukrašena kvadratićima i pravokutnicima.

48. Željeznodobna posuda

Kaptol

starije željezno doba, 8. - 3. st. pr. Kr.

keramika

dimenzije: 7,2 x 10,8 cm

Crna zdjela sa pukotinama. Ima ručku i valovite crte po sebi. Širi se prema dnu.

49. Kozmetička posuda

Egipat

egipatsko razdoblje, Novo Kraljevstvo (1550. - 1069. god.)

kamen

dimenzije: 6 x 3,2 cm

Mala posuda. Žuto - smeđe boje. Prema dnu je sve uža.

50. Tanjur

Južna Italija
grčko razdoblje, 5. - 3. st. pr. Kr.
keramika
dimenzije: 19,1 x 4 cm
Crni tanjur sa smeđim rubom. Malo oguljen. Nije dubok. Ima malo postolje. Dosta je širok.

51. Posuda

Južna Italija
grčko razdoblje, 5. - 3. st. pr. Kr.
keramika
dimenzije: 5,1 x 19,5 cm
Zdjela sa dvije ručke. Ima naslikanog labuda. Vanjska strana je crno - narančaste boje. Iznutra je crna i ručke su također crne. Ima nekakve narančaste ukrase. Iznutra na jednom dijelu ima gips.

52. Grčka posuda

Južna Italija
grčko razdoblje, 5. - 3. st. pr. Kr.
keramika
dimenzije: 13,6 x 6,5 cm
Ima ukrase po sebi. Mali otvor. Crno - narančaste boje. Ima postolje. Ima ručku.

53. Srebrnina

- a) Nož, dvije vilice žlica, tacna
Zagreb (?)
preko 100 godina starosti
srebro
dimenzije: nož - 20,5 cm
vilica - 17,5cm
15, 1 cm
žlica - 13,5 cm
tacna - 40,5 cm

Obiteljska srebrnina, nasljedstvo obitelji Pfeiffer - Novak - Jurić. Rubovi tacne su ukrašeni. Žlica i vilice na vrhu imaju ukras. Arheološkom muzeju posudila Nika Jurić.

- b) Hvataljka

Zagreb; nepoznata starost; željezo
dimenzije: 15, 2 cm

Kuhinjski predmet s raznim ukrasima. Arheološkom muzeju posudila Neva Škugor.

- c) tacna

Zagreb, 20. st.; srebro

dimenzije: 16, 4 x 21, 3 cm

Tacna bez ukrasa koju je Arheološkom muzeju posudila Nina Gostinski.

54. Čašica za liker

Zagreb (?)

Art Deco

staklo

dimenzije: 5,6 cm

Arheološkom muzeju posudila Dalia Divić - Puškarski.

Čašica je bila u vlasništvu njezine šukunbake.

55. Dva ukrasna tanjurića

Zagreb

prva pol. 20. st.

keramika, metal

dimenzije: 3,9 x 4,4 cm

Tanjurići su vlasništvo Daliine prabake. Oba tanjurića su oslikana. Na jednom je žena s muškarcem, a na drugom muškarac i žena plešu. Tanjurići imaju zlatni rub i bijelu podlogu. Arheološkom muzeju posudila Dalia Divić - Puškarski.

56. Ukrasni tanjur

Turska

06. 11. 1965.

drvo

dimenzije: 17,5 cm-promjer

Ukrasni tanjur kojeg je nacrtała baka Omera i Nedima Hasanbegovića. Arheološkom muzeju posudio Omer Hasanbegović.

Od pretpovijesnih vremena do danas ljudi su svoje tijelo i odjeću ukrašavali na razne načine. Nakit se mogao izrađivati od drva, kosti, smole, stakla ili raznih metala (bronca, željezo, zlato, srebro).

Vrste i način nošenja nakita nisu se promijenili do danas, promijenila se jedino moda.

Nakit se čuvao u posebno izrađenim škrinjicama.

Osim nakita, od najranije povijesti do danas ostao je u upotrebi i toaletni pribor poput ogledala, ukosnica, parfema i bočica za parfeme.

57. Ogrlica s perlama

Egipat
egipatsko razdoblje, Novo Kraljevstvo (1550. - 1069.
god. pr. Kr.)
kamen, konac
dimenzije: 26,5 cm
Ogrlica s perlama od kamena i crvenog konca. Dosta je
teška. Perle su zelene boje.

58. Narukvica

Brodski Varoš
kasno brončano doba (13. - 8. st. pr. Kr.)
bronca
dimenzije: 6,5 cm
Zelene boje, ima crtice kao ukrase.

59. Ogrlica

Brodski Varoš
kasno brončano doba (13. - 8. st. pr. Kr.)
bronca
dimenzije: 15, 3 cm
Ogrlica ima savinute krajeve. Kružnog je oblika. Ima
crtice kao ukrase.

60. Perle

Kompolje
Japodsko razdoblje (1. tis. pr. Kr.)
staklo i staklena pasta
dimenzije: 1 - 1,5 cm
Pet perlica koje su kao ukras nosili Japodi.

61. Kopča (fibula)

Kompolje
Japodsko razdoblje (1. tis. pr. Kr.)
bronca
dimenzije: 8,7 cm
Fibula je kopča koja je služila za zakapčanje odjeće.
Ima tri ukrasne kugle na vrhu. Zavija se pri vrhu.

62. Narukvice

Sisak

razdoblje Rimskog Carstva (3. - 4. st.)

dimenzije: a) 7,9 cm

b) 7,9 cm

c) 4,5 cm

staklo

Dvije cijele i jedna puknuta narukvica. Crne su boje. Nemaју nikakvog ukrasa. Jedino puknuta narukvica ima ukrase kao valove.

63. Ukrasna pločica (privjesak)

nepoznato nalazište

nepoznata starost

metal

dimenzije: 4,3 x 2,8 cm

Ukrasna pločica ili privjesak. Ima ukršene rubove. Ima mač i štit. Srebrne je boje i na vrhu ima rupu za konac. Arheološkom muzeju posudila Paula Filipović.

64. Džepni sat

Hrvatska

50 - 60 god. starosti

metal staklo

dimenzije: 4,5 cm

Ima arapske brojke. Na vrhu je nastavak za objesiti. Staklo je žučkasto. Manja kazaljka je zlatna, a veća je crna. Arheološkom muzeju posudila Paula Filipović.

65. Broš

Zagreb

20. st.

metal

dimenzije: 4,5 cm

Muzeju posudila Dalia Divić - Puškarski.

66. Posudica za nakit s krunicom

Zagreb

prva pol. 20. st.

metal, staklo, konac

Dimenzije: 6 x 6,5 cm

Srcolika metalna posuda sa staklenim poklopcem i unutra je krunica s Isusom. Arheološkom muzeju posudila Nina Gostinski.

67. Ogrlice

Kairo u Egiptu

10 godina starosti

staklo, metal

dimenzije: a) 24, 2 cm

b) 18, 1 cm

Zelena ogrlica ima skarabeje, a crna ima crne perlice sa većim crvenim perlama i jednim velikim plavim privjeskom. Arheološkom muzeju posudila Jacqueline Balen.

68. Naušnice

Zagreb

2012.

metal, staklo

dimenzije: 4, 9 cm

Par naušnica s ljubičastim, kockastim staklom. Metalne su. Jacqueline ih je poklonila prijateljica, povodom rođendana. Arheološkom muzeju posudila Jacqueline Balen.

69. Narukvica

Zagreb

1950. god.

zlato

dimenzije: 6,9 cm -promjer

Nasljeđe obitelji Bertol. Narukvica je bila vlasništvo Anjine bake. Zlatna narukvica s biljnim ukrasima. Bez kopče. Arheološkom muzeju posudila Anja Bertol.

Portretna plastika

Riječ plastika dolazi od grčke riječi *plastos* = oblikovati, modelirati u mekom materijalu.

Osobni portret javlja se na raznim spomenicima (kipovi, statue, biste, nadgrobni spomenici, srakofazi...). Gotovo uvijek izrađeni su od kamena ili naslikani, rjeđe od metala ili voska. Dijele se na službene portrete (portreti faraona, careva i njihovih obitelji, počasni portreti uglednim osobama) i privatne portrete.

Carski portreti često imitiraju prikaze božanstava, a privatni portreti imitiraju carske portrete.

Detalji u prikazu (odjeća, frizura, brada....) zavise o modi u određenom vremenu te se pomoću njih može odrediti starost spomenika.

Votivna plastika

Votivno je zavjetno, vezano uz vjeru. Votivnom plastikom uglavnom se prikazuju razna božanstva još od pretpovijesnih do današnjih vremena.

Votivna plastika polagala se u grobove, služila u religijskim obredima, u svetištima ili kao ikone u domaćinstvima.

Zavisno o načinu prikazivanja, mjestu pronalaska i atributima koje posjeduju pojedina božanstva, pouzdano možemo znati starost i vjersku pripadnost ovih spomenika.

70. Skarabej srca

Egipat
Novo Kraljevstvo (1550. - 1069. god. pr. Kr.)
kamen
dimenzije: 5,2 cm
Kamena figura u obliku kukca skarabeja koju se stari Egipćani polagali u grobove da im pomogne na posljednjem sudu.

71. Ušabti

Egipat
egipatsko razdoblje, Kasno razdoblje (747. - 332. god. pr. Kr.)
kamen
dimenzije: 19 cm
Figura od kamena žuto- smeđe nijanse. Po sebi ima egipatske natpise. Ruke su joj prekrižene na prsima. Također se polagala u grobove starih Egipćana kako bi im pomogla u svakodnevnim poslovima na onome svijetu.

72. Glava lava

Sisak
razdoblje Rimskog Carstva, (1. - 2. st.)
bronca
dimenzije: 3 x 2,5 cm
Glava lava s gustom grivom i otvorenim raljama u kojima se vidi očnjaci.

73. Psiha

Osijek
razdoblje Rimskog Carstva (1.- 2. st.)
bronca
dimenzije: 4,5 x 3 cm
Kipić djevojčice s krilima. Djevojčica sjedi prekrivenih nogu. Odjevena je u kratku haljinu, a kosa joj je zavezana u pundžu.

74. Roma

Sisak
razdoblje Rimskog Carstva, 2.-3. st.
bronca
dimenzije: 3,7 x 1,5 cm
Glava božice Rome. Ima kacigu s velikom perjanicom.

75. Viktimarij

Sisak
razdoblje Rimskog Carstva (2. - 3. st.)
bronca
dimenzije: 10,5 x 7,5 cm
Kip mladog čovjeka koji nema jednu nogu. U ruci drži nekakav štap, odjeven je u kratku suknju i ima krunu na glavi.

76. Merkur

Osijek
razdoblje Rimskog Carstva (2.- 3. st.)
bronca
dimenzije: 10,5 x 4,2 cm
Nema lijevu ruku niti desnu nogu ispod koljena. U desnoj ruci drži vrećicu s novcem, jer je zaštitnik trgovaca. Ima krila na glavi i po sredini pero. Potpuno je gol. Merkur ponekad ima i krila na petama.

77. Heraklo

Balkanski poluotok
razdoblje Rimskog Carstva (2. - 3. st.)
bronca

dimenzije: 12,5 x 6 cm

Nema desnu ruku ispod lakta, a obje noge su odlomljene ispod koljena. Potpuno je gol, a preko lijeve ruke nosi nešto nalik na plašt. To je koža nemejskog lava.

78. Mladi muškarac

Stari Mikanovci u Slavoniji
razdoblje Rimskog Carstva (2. - 3. st.)
bronca

dimenzije: 7 x 6 cm

Mlad čovjek kojem se vide prsa. Njegovo je poprsje na rubu ukrašeno naborima. Nosi traku na glavi i veoma je mlad.

79. Dvije fotografije

Zagreb
prva. pol. 20. st.
papir

dimenzije: a) 8,5 x 5,7 cm
b) 13,5 x 8,5 cm

Na prvoj fotografiji vidi se čovjek na Trgu bana Jelačića u Zagrebu, a na drugoj odrasli čovjek s dječakom. Fotografije je Arheološkom muzeju posudio Nedim Hasanbegović.

80. Skulptura

Zagreb

20. st.

glina

dimenzije: 10 x 7,5 cm

Cijela skulptura je smeđe boje. Čovjek sjedi na tronu i drži ruke prekrižene na krilu. Arheološkom muzeju posudio Marko Troha.

81. Kip

Zagreb

20. st.

željezo

dimenzije: 26,5 x 11 cm

Stariji čovjek drži štap i vreću. Ima šešir na glavi, hlače i majicu dugih rukava, ima bradu i ptičje noge. Arheološkom muzeju posudio Marko Troha.

82. Ptica dodo

Zagreb

21. st.

kamen

dimenzije: 14, 5 x 12, 5 cm

Plavi dodo sa žutim kljunom. Ima velike oči. Krila su mu crveno - žuta, rep smeđ. Arheološkom muzeju posudila Jacqueline Balen.

83. Plastična vučedolska golubica

Zagreb

2014. god.

plastika

dimenzije: 4, 8 x 2, 5 cm

Golubica je plave boje. Manja je i lakša od originala. Ima tri noge, rupu u glavi, kljun i rep. Proizvedena je 3D ispisom u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU